

COMPATIBILITY OF ACCOUNTING POLICIES IN CROATIAN COMPANIES

USKLA ENOST RA UNOVODSTVENIH POLITIKA U HRVATSKIM KOMPANIJAMA

RAMLJAK, Branka & PEPUR, Petar

Abstract: *Modern business conditions limited the maneuvering space of companies. Therefore, companies are increasingly focused on internal activities with which tend to improve their business. Within the internal activities with which companies tend to improve their business are stand out the accounting system, through the selection and application of accounting policies. The impact of accounting policies on the company value is proven by series of studies through the last three decades. However, in order to achieve the significant impact of accounting policies on the company value, the accounting policies have to be compatible. This paper seeks to explore the compatibility of accounting policies in Croatian companies.*

Key words: *accounting policies, compatibility, Croatian companies*

Sažetak: *Suvremeni uvjeti poslovanja ograni ili su vanjski manevarski prostor kompanija. Stoga se kompanije sve više fokusiraju na unutarne aktivnosti kojima nastoje poboljšati svoje poslovanje. U okviru unutarnjih aktivnosti kojim kompanije nastoje poboljšati svoje poslovanje isti e se ra unovodstveni sustav, kroz izbor i primjenu ra unovodstvenih politika. Utjecaj ra unovodstvenih politika na vrijednost kompanija je dokazan nizom istraživanja kroz posljednja tri desetlje a. Me utim, da bi se postigao zna ajan utjecaj ra unovodstvenih politika na vrijednost kompanije nužna je njihova uskla enost. Stoga se ovim radom želi istražiti uskla enost ra unovodstvenih politika u Hrvatskim kompanijama.*

Ključne riječi: *ra unovodstvene politike, uskla enost, Hrvatske kompanije*

Authors' data: Branka **Ramljak**, prof.dr.sc., Sveu ilište u Splitu, Livanjska 5/III, Split, bramljak@efst.hr; Petar **Pepur**, mr. oec., Sveu ilišni odjel za stru ne studije, Livanjska 5/III, Split, ppepur@oss.unist.hr

1. Uvod

Današnjica obilježena turbulentnim i dinamičnim poslovanjem uvjetovala je reorganizaciju poslovnih funkcija unutar kompanija. Jedna od poslovnih funkcija koje se sve više ističe je raunovodstvo, koje je postalo značajan instrument menadžmenta u upravljanju poslovanjem. Rastom i globalizacijom tržišta, umnožavanjem tržišnih subjekata, a time i smanjivanjem manevarskog prostora, raunovodstvo je evoluiralo u aktivnog sudionika upravljanja poslovanjem kroz evidentiranje, kontrolu i prezentiranje rezultata tekućeg poslovanja. Nadalje, temeljni raunovodstveni proizvod, odnosno financijski izvještaji se sve više koriste za prezentaciju kompanije u svojoj okolini s ciljem osiguranja što boljih poslovnih odnosa s dobavljačima, financijskim institucijama, kupcima i ostalim akterima poslovne okoline. Polazeći od činjenice da je izgled financijskih izvještaja u određenom obračunskom razdoblju pod utjecajem odabranih raunovodstvenih politika ističe se opravdanost istraživanja istih.

2. Uloga raunovodstva u poslovanju kompanija

Današnji poslovni uvjeti su značajno izmijenili poimanje raunovodstva i raunovodstvene uloge u poslovanju kompanija. Od zastarjelog poimanja raunovodstva kao pukog evidentiranja prošlih poslovnih događaja, raunovodstvo se profiliralo u aktivnog imbenika u upravljanju poslovanjem, prije svega osiguranjem raunovodstvenih informacija potrebitih za donošenje poslovnih odluka vezanih uz tekuće i buduće poslovanje kompanija. Polazeći od činjenica da [1]:

- raunovodstvena informacija visoko vrijedan i općeprihvaćen resurs poslovnog odlučivanja,
- primjena raunovodstvenog postupka ima realne ekonomske posljedice,
- raunovodstveni sustav podložan promjenama uvjeta poslovanja,

dolazimo do zaključka da je raunovodstvo temeljno oruđe kojim se kompanije koriste u dostizanju svojih poslovnih ciljeva. Uloga raunovodstva se manifestira kroz obavljanje niza zadataka kojim bi se osigurala financijska sigurnost, kontroliranje cjelokupnog financijskog poslovanja te na taj način osiguralo dostizanje postavljenih poslovnih ciljeva.

3. Raunovodstvene politike

Raunovodstvene politike korištene su prošlog stoljeća za iznalaženje načina i metoda za eliminiranje utjecaja gospodarske stagnacije i inflacije te prikaz što realnijih poslovnih rezultata. Raunovodstvena politika [2] predstavlja svojevrsnu akciju da se putem poslovne taktike, odnosno različitim mjerama utječe na reguliranje poslovnog rezultata sa željom da se postignu određeni gospodarsko-financijski ciljevi kompanije u pojedinim obračunskim razdobljima. Raunovodstvenim politikama, odnosno izabranim raunovodstvenim postupkom svjesno se utjecalo na postavljene poslovne ciljeve, odnosno na vrijednost pozicija financijskih izvještaja, kako na financijski položaj tako i na uspješnost poslovanja.

Samim time može se zaključiti da izgled financijskih izvještaja u određenom obračunskom razdoblju ovisi i o raunovodstvenim politikama koje donosi menadžment poslovnog subjekta [3]. Raunovodstveno regulatorna tijela nemaju strogu zakonsku formu, tj. ne određuju isključivu primjenu odgovarajuće raunovodstvene politike, već nude alternativna rješenja i preporučuju ona koja smatraju najprikladnijim i najrealnijim u odgovarajućim situacijama. Izbor između različitih raunovodstvenih politika sukladnih raunovodstvenim regulatornim zakonima upravo ukazuje na mogućnost kompanija da primjenom stečeno raunovodstvenog znanja i iskustva u definiranju, priznavanju i mjerenju financijskih stavki unutar okvira propisane raunovodstvene regulative stježu odgovarajuće poslovne prednosti. Izbor raunovodstvene politike pruža mogućnost alociranja poslovnih performansi kroz obračunski razdoblje. U ovisnosti o načinu alociranja poslovnih performansi kroz obračunski razdoblje, izbor raunovodstvene politike može se definirati kao agresivni ili konzervativni. Agresivni izbor primjenjuje metode i postupke kojima precjenjuje tekuće poslovne performanse, odnosno alokira očekivane performanse budućih razdoblja u tekuće razdoblje. Konzervativni izbor primjenjuje metode i postupke kojima podcjenjuje tekuće poslovne performanse, odnosno alokira ostvarene performanse tekućeg razdoblja kroz buduća razdoblja. Polazište im je koncept ekonomskih posljedica raunovodstva [4], koji tvrdi da unatoč implikacijama teorije efikasnog tržišta kapitala, izbor raunovodstvenih politika može utjecati na vrijednost kompanije. Značajan utjecaj na vrijednost kompanije a samim time i značajna uloga u upravljanju poslovanjem može se ostvariti isključivo ukoliko su odabrane raunovodstvene politike usklađene, stoga je cilj istražiti njihovu usklađenost između različitih područja primjene.

4. Empirijsko istraživanje

Raunovodstvene politike predstavljaju značajno raunovodstveno oruđe u dostizanju postavljenih poslovnih ciljeva kompanije. Menadžeri kompanija su prepoznali mogućnosti koje im pruža izbor pojedinih raunovodstvenih politika te se sve više služe istim za dostizanje postavljenih poslovnih ciljeva. Polazeći od činjenice da se raunovodstvene politike koriste u okviru svih raunovodstvenih kategorija, postavlja se pitanje da li se pri izboru raunovodstvenih politika vodi računa o njihovoj usklađenosti s obzirom na utjecaj koji ostvaruju na poslovne performanse. Stoga se ovim radom želi istražiti usklađenost izbora raunovodstvenih politika u okviru Hrvatskih kompanija. Empirijsko istraživanje provedeno je na odabranom skupu koji uključuje 70 srednje velikih kompanija koje obavljaju trgovačku djelatnost. Istraživanjem se obuhvatila raunovodstvena politika na području amortizacije koja se dijeli na agresivnu raunovodstvenu politiku temeljem redovitih amortizacijskih stopa i konzervativnu raunovodstvenu politiku temeljem dvostruko dopuštenih amortizacijskih stopa i raunovodstvena politika na području zaliha koja se dijeli na agresivnu raunovodstvenu politiku temeljem FIFO metode obračuna zaliha i konzervativnu raunovodstvenu politiku temeljem PPC metode obračuna zaliha. Uvidom u Bilješke uz financijske izvještaje došlo se do rasporeda raunovodstvenih

politika na podru ju amortizacije i ra unovodstvenih politika na podru ju zaliha. Iz sljede e dvije tablice se vidi raspored izbora ra unovodstvenih politika na podru ju amortizacije i podru ju zaliha.

Amortizacija

		Frequency	Percent
Valid	KONZERVATIVNA	30	42,8
	AGRESIVNA	40	57,2
	Total	70	100.0

Tablica 1. Distribucija ra unovodstvenih politika na podru ju amortizacije

Zalihe

		Frequency	Percent
Valid	KONZERVATIVNA	31	44,3
	AGRESIVNA	39	55,7
	Total	70	100.0

Tablica 2. Distribucija ra unovodstvenih politika na podru ju zaliha

Distribucija pokazuje donekle ujedna en izbor ra unovodstvenih politika s blagom dominacijom agresivnog ra unovodstvenog izbora na podru ju amortizacije 57,2% i na podru ju zaliha 55,7%. Nadalje, želi se ispitati da li su ova dva izbora ra unovodstvenih politika me usobno uskla ena, odnosno da li postoji zna ajna razlika pri izboru ra unovodstvene politike na podru ju amortizacije i na podru ju zaliha. Raspored izbora ra unovodstvenih politika prikazuje sljede a tablica.

	Zalihe		Total
	KONZERVATIVNA	AGRESIVNA	
Amortizacija KONZERVATIVNA	21	9	30
AGRESIVNA	10	30	40
Total	31	39	70

Tablica 3. Uskla enost / neuskla enost ra unovodstvenih politika

Iz tablice se može uo iti da ak 51 kompanija (72,9%) ima uskla en izbor ra unovodstvenih politika na podru ju amortizacije i zaliha, dok 19 kompanija (27,1%) ima neuskla en izbor ra unovodstvenih politika. Budu i da su obje varijable dihotomne i odnose se na iste kompanije u uzorku proveden je McNemarov test za

zavisne uzorke. Radi se o neparametrijskom testu kao ina ihi kvadrat testa. Dobiveni su sljede i rezultati:

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test	0.0001	.001
N of Valid Cases	70	

Tablica 4. McNemarov test

Dobiveni rezultati ukazuju da su vrijednosti izvan glavne dijagonale približno jednake nula što ukazuje da je izbor ra unovodstvenih politika jednak prema oba kriterija na razini signifikantnosti manjoj od 1%, odnosno izbor ra unovodstvenih politika na podru ju amortizacije i zaliha je uskla en. Tako er razlika u izboru ra unovodstvenih politika uo ena kod 19 kompanija nije statisti ki zna ajna. Uskla enost izbora ra unovodstvenih politika na podru ju amortizacije i zaliha ukazuje na smislenost izbora ra unovodstvenih politika i spoznaju da su ra unovodstvene politike aktivni imbenik upravljanja poslovanjem, uz preporuku za daljna istraživanja ra unovodstvenih politika na ostalim podru jima primjene.

5. Zaklju ak

Ra unovodstvene politike pružaju mogu nost taktiziranja u poslovanju, me utim bitna je spoznaja njihova u inka na poslovne performanse. U inak na poslovne performanse se klasificira kao agresivni i konzervativni. Stoga je bitno da su izbori ra unovodstvenih politika uskla eni, odnosno da me usobno ne poništavaju u inak koji ostvaruju na poslovne performanse. Upravo rezultati istraživanja kroz uskla enost ukazuju na injenicu da su Hrvatske kompanije spoznale u inak koje ra unovodstvene politike ostvaruju na poslovne performanse, te samim time nastoje utjecati na poslovne performanse i ste i odgovaraju e poslovne prednosti.

6. Literatura

- [1] Ramljak, B. (1999). *Ra unovodstvene politike u malim poduze ima*, doktorska disertacija, Ekonomski fakultet Split.
- [2] Tadijan evi , S. (1995). *Zna aj ra unovodstvenih politika u vo enju poslovne politike poduze a*, zbornik referata sa savjetovanja Hrvatskog društva ekonomista: Gospodarska politika Hrvatske, Što i kako u 1996?, Opatija, 1995, str. 51.
- [3] Ramljak, B. (2011). Ra unovodstvene politike – utjecaj na izgled financijskih izvještaja, *Ra unovodstveno-financijske informacije*, Udruga ra unovo a i financijskih djelatnika Split Vol. 9., (07.2011), str.3-13.
- [4] Scott, W. (2003). *Financial Accounting Theory*, Prentice Hall, ISBN:0130655775 Toronto.

Photo 068. Padlock / Lokot